

Kriterier för hemvård

2016 Lappträsk

Utarbetats av grundtrygghetssektionen 2016/06

Hemvårdstjänster i Lapträsk

- Hemservice och hemsjukvård hjälper människor att klara sig hemma. Med hemvårdstjänster avses hemservice enligt socialvårdslagen (710/1982) och hemsjukvård enligt 25 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010).
- Med hemservice avses att fullgöra eller bistå vid fullgörandet av uppgifter och funktioner som hör till boende, vård och omsorg, upprätthållande av funktionsförmågan, vård och fostran av barn, utträttande av ärenden samt till det övriga dagliga livet.
- Med hjälp av hemvårdens tjänster tryggas individuell vård, omsorg och omvårdnad för hemmaboende klienter, på båda inhemska språken.
- Hemvårdens servicehelhet består av hemvård, hemsjukvård och hemvårdens stödtjänster. Avsikten med hemvården är att stödja klientens funktionsförmåga och livshantering så att hon eller han tryggt kan bo hemma. Hemvård, omsorg och omvårdnad riktar sig i första hand till äldre personer och långtidssjuka som behöver mycket vård och omsorg.
- Verksamhetsprincipen för hemvården är att ge god och trygg omsorg, vård och tjänster åt sina kunder. Tjänsterna genomförs med ett rehabiliterande arbetsgrepp så att klientens egen funktionsförmåga upprätthålls och klienten får hjälp att så självständigt som möjligt klara av de dagliga sysslorna och vårdåtgärderna. De anhöriga och den närmaste kretsen får stöd att delta i vården och omsorgen.

Bedömning av servicevården

- Den ansvarige sjukskötaren utreder den nya klientens servicebehov. Servicebehovet utreds i samarbete med klienten och de anhöriga i klientens hem. En preliminär bedömning kan göras per telefon och utgående från denna bedömning fattas beslut om ett besök för att kartlägga funktionsförmågan och servicebehovet.
- En preliminär bedömning kan göras per telefon och utgående från denna bedömning fattas beslut om ett besök för att kartlägga funktionsförmågan och servicebehovet.
- Vid utvärderingsbesöket bedömer den ansvariga sjukskötaren klientens funktionsförmåga och sociala nätverk och utreder behovet av olika tänkbara stöd och hjälpmedel. Vid bedömning av klientens servicehelhet beaktas också privata serviceproducenter, frivilligarbete, servicesedel samt den närmaste kretsens möjligheter att delta. Bedömning av servicebehovet för över 75-åringar görs inom sju (7) vardagar efter klientens kontakt. Om kriterierna uppfylls kommer man överens om tidpunkten av vården tillsammans med klienten. Efter bedömningen av funktionsförmågan och behovet av hjälp fattas ett servicebeslut tillsammans med klienten och den ansvariga sjukskötaren.

Bedömningsbesöket utreder t.ex.:

- ❖ Hur klienten klarar sig hemma med hänsyn till klientens fysiska och psykiska funktionsförmåga samt det sociala nätverket
- ❖ Hemmiljön och bostadsförhållandena
- ❖ Tidigt konstaterande av minnesstörningar och hänvisning till undersökning
- ❖ Närståendes möjlighet till omsorgen eller vården
- ❖ Hjälpbehovet och den gemensamma planen om tjänsterna som upprätthåller funktionsförmågan
- ❖ Behovet av hjälpmedel och ombyggnad av hemmet
- ❖ Behovet av ekonomiskt bidrag samt råd och hjälp för att ansöka om bidrag.
- ❖ Klientens behov av service och vård.
- ❖ Kartläggning av klientens kraftresurser
- ❖ Inom ramarna för Arbetarskyddslagen kartläggs bostadens omständighet samt dess lämplighet för vårdarbete.

 Bedömningen görs bl.a. med hjälp av olika mätare. Servicekoordinatorn gör utvärderingen i första hand med RAVA¹ mätning. Andra mätare som används är, MMSE² eller CERAD³. De ger en objektiv bild av klientens situation. Med hjälp av kartläggningen och bedömningen utarbetas en för både klienten och kunden ändamålsenlig plan.

 Mätarna för bedömning av funktionsförmågan och servicebehovet är följande:

Rava-indexet över 2=> funktionsförmågan påvisbart nedsatt

Referensvärde för indexen:	1.29-1.49	sporadisk behov av hjälp
	1.50- 1.99	vård med stöd
	2-2.49	övervakande vård
	3-3.49	intensifierad vård
	3.50-4.03	totalt beroende

MMSE referensvärdena:	30-24p.	normal eller lindrigt nedsatt kognitiv funktionsförmåga
	23-18p	lindrig minnessjukdom
	17-12p.	medelsvår minnessjukdom
	11-0p.	svår minnessjukdom

 Om MMSE resultatet är under 24 poäng vidtas fortsatta åtgärder/service- och vårdplanen preciseras och eventuellt specialbehov av tjänster beaktas.

¹ RAVA¹ -mätare= Mätare som används för att bedöma en äldre klients funktionsförmåga och behov av daglig hjälp.

Omsorgstjänster ó stöder i hemmet

- Hemvårdens uppgift är att handleda och uppmuntra klienten till att finna och använda sina egna kraftresurser. Med hjälp av program för gymnastik i hemmet uppmuntras klienterna till att öka mängden aktiviteter som tränar muskelstyrka och balans.
- Utöver den fysiska funktionsförmågan ses rehabiliteringen som en helhet, där också psykiska och sociala behov beaktas. Klienternas känsla av delaktighet och gemenskap stöds genom att man hänvisar dem till verksamhet där äldre personer kan träffa varandra.

Tillfällig hemvård:

- Klienter som behöver service mindre än en gång i veckan och/eller under en kortare period än en månad får tillfällig hemvård. Hemvården gör tillfälliga besök till exempel om det krävs sjuktransport för att klienten ska få behövlig vård eller om tjänsterna även med ledsagare är svårtillgängliga för klienten.

Regelbunden hemvård:

- Den regelbundna hemvårdens klienter utgörs av personer som behöver långvarig vård, omsorg och omvårdnad. Klienternas funktionsförmåga är så nedsatt att de självständigt klarar av dagliga aktiviteter. Servicens syfte är att upprätthålla och främja klienternas dagliga funktionsförmåga och att stödja klienterna att klara av dagliga sysslor i hemmet så länge som möjligt. Det upprättas en service- och vårdplan för klienten. Om Rava-mätningens resultat är under 1,5 beviljas klienten inte regelbunden hemvård.

 Klientens tvätt tvättas i klientens egen eller husbolagets tvättmaskin. Anhöriga eller privata serviceproducenter ska sköta tvätt av mattor och gardiner. Sängkläder byts vid behov t.ex. i samband med att klienten duschar.

Vårdarbete

Sjukvårdstjänster

Sjukvårdstjänster ges hemma hos de kunder som p.g.a. nedsatt hälsotillstånd inte själva kan söka sig till vård utanför hemmet till den egna hälsostationen. Sjukvårdsuppgifterna omfattar bland annat sårvård, katetrisering, stygnborttagning, öron spolning, slangmatning och andra vårdåtgärder som kan utföras hemma. Klientens hälsotillstånd följs, symtomen observeras och vid behov kontaktas besökande sjukskötaren som konsulterar den behandlande läkaren

Läkemedelsbehandling

För regelbundna hemvårdsklienterna utför hemvården läkemedelsdispenseringen. Medicinerna delas ut i dosetter i klientens hem och endast i specialsituationer på kontoret. Hemvården hjälper klienten att ta läkemedlet och genomför läkemedelsbehandlingen enligt läkarens anvisningar. Läkemedelsdispenseringen kan även utföras som hemvårdens stödtjänst.

Kvälls- och veckoslutsarbete

Under kvälls- och veckoslutsarbete sköts de dagliga uppgifterna utgående från vårdbehovet, i klientens hem. Personalen önskar att närstående personer på förhand meddelar hemvårdens personal om de besöker och vårdar klienten på kvällar, veckoslut eller helgdagar. På så sätt undviker man onödiga hembesök och kan rikta skötarresursen till andra klienter.

Nattvård

Vid undantagstillfällen kan en klient intas till Tallmogården, om flera besök under natten behövs för att klienten skall klara sig hemma över natten.

Övriga uppgifter

Hemvårdens personal svarar på frågor om hjälpmedel. Hemvårdens personal sköter tillsammans med klienten och anhöriga om ansökningar som gäller ekonomiska bidrag till klienten (vårdbidrag för pensionstagare, läkemedelsersättningar, klientavgiftstak och bostadsbidrag).

Posten söks från postlådan hos de klienter som bor i egnahemshus om klienten inte själv klarar av det. Nödvändig snöröjning sköts för att trygga framfarten. Ved och vatten bärs in och bostaden värms med brännved om ingen annan uppvärmningsmöjlighet finns. Ifall klienten inte har anhöriga, sköter hemvården om beställningen av ved och uppvärmningsolja.

 Vård i livets slutskede (samarbete med hemsjukhuset i Lovisa)

Vård i livets slutskede ordnas hem om klienten önskar det. Till vården i livets slutskede hör att stöda klienten och familjen samt ett värdigt och mänskligt bemötande. Till vården i livets slutskede hör tillräcklig smärtlindring samt vård i enlighet med symptom. Hemvården ser till att klienten får nödvändiga vårdartiklar och hjälpmedel.

Hemsjukhusets läkare och den övriga personalen i Lovisa stad deltar i klientens vård i livets slutskede. Man behöver läkarremiss för att bli hemvårdens klient.

Hemvårdens stödtjänster

Med hjälp av stödtjänsterna stöder man klienten att klara av dagliga sysslor i hemmet. Stödtjänster är bl.a. måltids-, tvätt-, butiks-, bad/bastu- och trygghetstelefontjänster. Hemvården tillhandahåller själv en del av tjänsterna eller hjälper till att skaffa sådana.

Hjälp med att uträtta ärenden

Hemvården ordnar vid behov butiksservice till närbutiken. Vårdpersonalen skriver tillsammans med klienten en inköpslista som ges in till butiken. Om klienten önskar specialprodukter är det de anhöriga eller andra i den närmaste kretsen som sörjer för anskaffningen.

Bankärenden och övriga ärenden sköts i första hand av klienten, de anhöriga eller intressebevakaren / förtrogna. För klienter med minnesproblem ansöks det om intressebevakare. Räkningar sköts genom e-faktura eller direktbetalningstjänst.

Utomhusvistelse

Hemvårdspersonalen vistas utomhus med klienterna under vårdbesöket om det är möjligt i samband med vårdbesöket (t.ex. i samband med ett besök till affären). Hemvården kan hjälpa klienten att hitta en motionskompis om klienten så önskar. Ledsagning ordnas i första hand med hjälp av anhöriga, den närmaste kretsen och frivilliga krafter.

Måltidstjänster

Klienten har möjlighet att äta i de effektiviserade servicebostädernas matsal (Fredsvägen 3) eller hämta lunch från köket i Tallmogården.

Måltidstjänster (MenuMAT) är avsedda för personer med nedsatt rörelseförmåga och/eller personer som inte kan gå utanför sitt hem för att äta i t.ex. Fredsvägens matsal (servicecenter), eller inte dagligen kan tillreda/värma sin mat.

Trygghetstjänster

Med trygghetstjänster avses trygghetstelefoner och larmarmband, som klienten kan använda i sitt eget hem om hälsotillståndet ger anledning att kalla på hjälp.

Klienten skall själv sluta ett trygghetstelefontal med serviceproducenten.

Bastu / badtjänster

Den externa bastubadtjänsten är avsedd för sådana hemvårdsklienter som inte har möjlighet att duscha eller annars tvätta sig hemma.

Klädvård

Klientens tvätt tvättas i regel i klientens egen tvättmaskin. Vid behov används tvätterier eller tvättjänster, som är avgiftsbelagda.

Begränsningar av hemvårdstjänster och hänvisning till andra serviceproducenter

Hänvisning till andra serviceproducenter

- ✚ I hemvården ges tjänster, stöd och omsorg som är nödvändiga för att klara av vardagen. Om klienten till exempel har ett behov av storstädning, fönstertvätt, gardinbyte, städning av sådana rum som inte används dagligen (källare, vind), byte av blommylla, skötsel och rastande av sällskapsdjur, avfrostning av frys, ordnande av fest eller trädgårdsarbete, söker hemvården tillsammans med klienten en passlig privat serviceproducent om anhöriga inte vill sköta dessa uppgifter.

Begränsningar

- ✚ Klienten själv eller med hjälp av en anhörig kan få tjänsterna utanför hemmet, till exempel inom den öppna hälsovården.
- ✚ Hemvårdens besök inte är tillräckliga för att täcka klientens servicebehov (klienten klarar sig inte på egen hand under tiden mellan hemvårdens besök)
 - ❖ Klienten inte vill ta emot eller upprepade gånger inte tar emot tjänster
 - ❖ Klienten inte ger sitt tillstånd till att personalen får ta del av klientens uppgifter och/eller att uppgifter förs in i klientdatasystemet
 - ❖ Hemvårdspersonalens integritet inte kan tryggas
 - ❖ Klientens aggressiva beteende inte kan kontrolleras och klienten inte går med på att samarbeta fastän klienten är införstådd med samarbets betydelse för vården
 - ❖ Klienten är alkohol- eller drogpåverkad, då kontrolleras klientens allmäntillstånd och de planerade vårdåtgärderna utförs först när klienten nyktrat till. Om samma situation upprepas, förhandlar hemvården med experter inom missbrukarvården om fortsatta åtgärder.

Arbetskydd

Arbetskyddslagen (73/2002) fastställer arbetsgivarens ansvar för arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet. Arbetsgivaren ska sörja för att arbetstagarna inte utsätts för olycksfall, exponeringsfaktorer i arbetsmiljön eller skadlig belastning.

- En kraftigt alkohol- eller drogpåverkad klients allmäntillstånd kontrolleras och de planerade vårdåtgärderna utförs när klienten nyktrat till.
- Klientens gäster/anhöriga som beter sig hotande ombeds avlägsna sig för den tid som skötaren utför vårdåtgärderna.
- Klienten får inte röka när vårdaren är närvarande.
- Hjälpmedel används alltid när det är möjligt för att trygga såväl personalens som klienternas säkerhet.
- Hemvården kan inte ta emot en klient vars aggressiva beteende inte går att kontrollera. Undantag utgör klienter med minnessvårigheter, som inte alltid förstår sin egen situation.

Rökfri kommun

- Kommunstyrelsen har beslutat att fr.o.m. 1.1.2013 är Lapträsk kommun en rökfri arbetsplats.

Mätare

RAVA

RAVA¹ - ikäihmisen toimintakyvyn ja avuntarpeen mittari. Mittarin avulla asiakkaalle lasketaan RAVA-indeksi ja -luokka. RAVA-arvioinnit tallennetaan web-pohjaisella RAVATAR-tietokoneohjelmalla valtakunnalliseen tietokantaan. Tämä mahdollistaa mm. kuntien välisen vertailun.

RAVA-mittari mittaa ensisijaisesti päivittäisistä perustoimista selviytymistä. Mittarin ylläpitotaho suosittelee, että arvioinnin tukena käytetään ns. MMSE-testiä ja GDS-15 seulaa, joilla selvitetään tarkemmin muistia ja mielialaa (masennusta). Mittarin tuottama RAVA-indeksi voi toimia viitteellisenä arvona, mutta sen ei koskaan tule olla ainoa kriteeri päätöstä tehtäessä.

Mittari koostuu 12 kysymyksestä, joilla mitataan päivittäisen avun tarvetta käyttäen valmiita vastausvaihtoehtoja. Toimintakykyä arvioidaan seuraavien toimintojen avulla: näkö, kuulo, puhe, liikkuminen, rakon toiminta, suolen toiminta, syöminen, lääkitys, pukeutuminen, peseytyminen, muisti ja psyyke. Vastausten pohjalta lasketaan RAVA-indeksi ja -luokka, joiden avulla arvioidaan avun tarvetta.

MMSE

Mini-Mental State Examination (MMSE) on lyhyt muistin ja tiedonkäsittelyn arviointiin tarkoitettu ns. minitesti. Sen suorittaminen vie 10-15 minuuttia aikaa. MMSE on helppo ja vakiintunut yleiseen käyttöön sekä antaa helposti dokumentoitavan numeerisen arvon tulokseksi. Se soveltuu edenneen dementia-asteisen muistisairauden seulontaan ja seurantaan.

Testi ei sovellu varhaisen tai lievän muistisairauden seulontaan. Tehtävät heijastavat kielellisiä kykyjä, orientaatiota, mieleen painamista ja palauttamista, tarkkaavaisuutta/ toiminnanohjausta, laskutaitoa ja hahmotuskykyä. Testin kokonaispistemäärä on 30 ja tehdyt virheet vähentävät sitä. 24 pistettä ja vähemmän on yleensä poikkeava. Kun testin tulos on 25-30 välillä, mutta tutkittavalla on selvä muistioire, tehdään jatkoselvittelyjä, esim. CERAD- kognitiivinen tehtäväsarja.

Monet MMSE-testin tehtävät vaativat kielellisiä taitoja, joten mm. puhehäiriöt vaikuttavat tulokseen. Koulutustaso ja sosiaalinen asema vaikuttavat henkilön testitulokseen. Jos kyseessä on lievä muistin tai muun tiedonkäsittelyn osa-alueen oire tai tutkittava on harjaantunut älyllisten kykyjensä käyttöön, saattaa testitulos olla normaali, vaikka toimintakyky on selvästi aiemmasta muuttunut. MMSE-testi ei riitä diagnoosin tekemiseen.

CERAD- kognitiivinen

CERAD-muistitesti (Consortium to Establish a Registry for Alzheimer's Disease) on muistitutkimuksen tehtäväsarja, joka antaa tietoa siitä, onko syytä epäillä alkavaa muistisairautta kuten Alzheimerin tautia. Testiä käytetään yhtenä osana muistisairauksien toteamisessa.

CERAD-tehtäväsarjassa arvioidaan kognitiivisia toimintoja; välittömän ja viivästetyn muistin osalta, asioiden hahmottamista, kielellistä sujuvuutta ja perustoimintoja kuten nimeämistä sekä visuaalista muistia piirrostehtävien avulla.

í .